

Editorial

Στο 3ο τεύχος του 7ου τόμου, του εκπαιδευτικού κύκλου, παρουσιάζονται 18 νέα άρθρα, τα οποία συνδέονται με ένα ευρύ πεδίο αντικειμένων που καλύπτουν το πεδίο της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.

Η ικανοποίηση των εργαζομένων από το επάγγελμά τους, έχει αναγνωριστεί ως παράγοντας που συνεισφέρει στην ποιότητα των αποτελεσμάτων της εργασίας τους. Στο 2ο άρθρο αυτού του τεύχους παρουσιάζονται τα αποτελέσματα πανελλαδικής έρευνας, μέσω της οποίας διερευνάται διεξοδικά η επαγγελματική ικανοποίηση των εκπαιδευτικών. Πρόκειται για έρευνα η οποία διεξήχθη στις 13 περιφέρειες της επικράτειας, το σχολικό έτος 2017-2018, σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων δημόσιων σχολείων και που για πρώτη φορά παρουσιάστηκε τον Μάιο του 2019 στη Δράμα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έχουν ως αποδέκτες τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, στελέχη της εκπαίδευσης και γονείς μαθητών, υποδεικνύοντας πεδία τα οποία με τις ανάλογες παρεμβάσεις μπορούν να συμβάλλουν ώστε να βελτιωθεί το επίπεδο ικανοποίησης των εκπαιδευτικών και μέσω αυτού το επίπεδο ποιότητας των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

Η συνύπαρξη διαφορετικών ατόμων από ποικίλες κοινωνικές ομάδες στη σύγχρονη τάξη, καλύπτει ένα σημαντικό μέρος της ύλης αυτού του τεύχους. Η ετερότητα, η ανομοιογένεια, η διαφορετικότητα είναι έννοιες που συναντώνται καθημερινά στο σχολικό περιβάλλον και το γεγονός αυτό δημιουργεί σημαντικά ερωτήματα για το εάν ο σύγχρονος εκπαιδευτικός είναι σωστά ενημερωμένος και παιδαγωγικά καταρτισμένος ώστε να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του νέου σχολείου. Παράλληλα, οι μετακινήσεις μεγάλων ομάδων πληθυσμού στις δυτικές κυρίως χώρες επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού τους. Οι αλλαγές αυτές αγγίζουν και τον χώρο της εκπαίδευσης. Ο μαθητικός πληθυσμός παρουσιάζει μια πολιτισμική ποικιλία, κλονίζοντας συχνά αντιλήψεις βασισμένες στην ομοιογενή εθνικά και πολιτισμικά σύνθεσή του, σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Η νέα αυτή πραγματικότητα καθιστά επιτακτική την ανάγκη διαχείρισης αυτής της ετερότητας και στο πλαίσιο αυτό η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την πολιτισμική ετερότητα αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Την ίδια στιγμή σε επίπεδο διδακτικών προσεγγίσεων η διαφοροποιημένη διδασκαλία μπορεί να προσφέρει σημαντικές λύσεις, καθώς συμβάλλει στην κινητοποίηση των μαθητών, στη βελτίωση των επιδόσεών τους, και στη διαμόρφωση θετικότερων στάσεων και πεποιθήσεων μαθητών και εκπαιδευτικών.

Σήμερα είναι γενικά αποδεκτό ότι το σχολείο μπορεί να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην προώθηση των δεξιοτήτων. Αυτός ο ρόλος μπορεί να αντιμετωπιστεί όχι μόνο μέσω της ενσωμάτωσης των κατάλληλων παρεμβάσεων στο πρόγραμμα σπουδών, αλλά και μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων εκτός προγράμματος σπουδών. Ένα σημαντικό στοιχείο ως προς αυτή την προοπτική είναι τα σχολεία να παρουσιάζουν χαρακτηριστικά οργανισμού μάθησης, και οι εκπαιδευτικοί να αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα μετασχηματισμού του σχολείου σε μανθάνοντα οργανισμό για διαρκή εξέλιξη σύμφωνα με τις νέες εκπαιδευτικές και

κοινωνικές ανάγκες. Παράλληλα το σύγχρονο σχολείο θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα ώστε να συμβάλλει καθοριστικά στην αντιμετώπιση των φαινομένων της μαθητικής επιθετικότητας και του σχολικού εκφοβισμού, εστιάζοντας στα χαρακτηριστικά του θύτη, του θύματος, καθώς και στον ρόλο των εκπαιδευτικών και των γονέων, εφαρμόζοντας καινοτόμες ιδέες καθώς και πρακτικές που αντέχουν στο χρόνο. Βεβαίως, σε κάθε περίπτωση απαιτούνται ανεπτυγμένες ικανότητες συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκομένων στη μαθησιακή διαδικασία και ιδιαίτερα σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Στο πλαίσιο αυτό ένας σημαντικός παράγοντας συνεργασίας είναι αυτός μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής.

Στην προοπτική της τυπικής εκπαίδευσης κινούνται και μία σειρά από σύγχρονα θέματα, που αφορούν στην καταγραφή των στάσεων των εκπαιδευτικών των Επαγγελματικών Λυκείων ως προς το θεσμό της μαθητείας κατά τα πρώτα στάδια της εφαρμογής του. Παράλληλα εξετάζονται ζητήματα όπως οι προϋποθέσεις εφαρμογής του mentoring στην εκπαίδευση, αλλά και αναδρομές στο παρελθόν όπως η διερεύνηση των διαδικασιών και των τρόπων με τους οποίους συγκροτήθηκε, οργανώθηκε και ασκήθηκε η πολιτική για τις μαθητικές κατασκηνώσεις στη χώρα μας στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα.

Στην κατεύθυνση της διδακτικής εκτίθενται διδακτικές εναλλακτικές προσεγγίσεις που αφορούν στη διδασκαλία μέσω της αντιλογίας σε ψηφιακό περιβάλλον, στην ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διδακτική διαδικασία, καθώς και στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μιας διαθεματικής προσέγγισης τριών διακριτών μαθημάτων, της Πληροφορικής, της Γεωγραφίας και της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

Τέλος, στο πεδίο της μη τυπικής εκπαίδευσης επιχειρείται η προσέγγιση και η οριοθέτηση της έννοιας της «ενηλικιότητας», όχι με βάση μόνο το κριτήριο της ηλικίας αλλά και μέσα από άξονες όπως: η ωριμότητα, η υπευθυνότητα, η εμπειρία, η αυτοδιαχείριση, ο αυτοπροσδιορισμός (αυτοαντίληψη), η αυτονομία και η αίσθηση κοινωνικής ευθύνης. Διερευνάται επίσης το φαινόμενο της διαρροής στα Ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης, όχι μόνο στις περιπτώσεις που οι εκπαιδευόμενοι αδυνατούν να συνδυάσουν τη φοίτηση με την εργασία, αλλά και στις περιπτώσεις εγκατάλειψης των σπουδών τους εξαιτίας απογοήτευσης λόγω των μεθόδων και των πρακτικών διδασκαλίας.

Με το τεύχος αυτό ολοκληρώνεται ο 7ος τόμος του εκπαιδευτικού κύκλου και έτσι το περιοδικό κατευθύνεται προς το 8ο έτος της λειτουργίας του. Σε ένα έτος όπου συνδυαστικά με το 3ο διεθνές βιοματικό συνέδριο εφαρμοσμένης διδακτικής που θα διεξαχθεί στη Δράμα τον Μάιο του 2020, φιλοδοξεί να συμβάλει στον επιστημονικό διάλογο που συνεχώς αναπτύσσεται και εξελίσσεται αναφορικά με τις σύγχρονες τάσεις και προοπτικές της διδασκαλίας και της μάθησης.

Σπύρος Κιουλάνης